

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย
Impact of Fiscal Policy on the Macroeconomic Variables of Thailand

วรรณภา รื่องกาศ (Wannapa Rongkad)*

ชัยวัฒน์ นิมานุสรณ์กุล (Chaiwat Nimanussornkul)**

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลที่มีต่ออัตราการว่างงาน อัตราดอกเบี้ย และดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของประเทศไทย

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) รายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2545 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2555 รวมทั้งสิ้น 44 ไตรมาส และทำการประมาณค่าระบบสมการด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามขั้น (Three stage least squares: 3sls)

ผลการทดสอบยูนิทด้วยวิธี Augmented Dickey – Fuller (ADF) พบว่าตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะนิ่งที่ระดับ Level และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาค พบว่ารายได้จากภาษีอากรมีความสัมพันธ์กับการบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนของภาคเอกชน การใช้จ่ายของรัฐบาล อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภค ในทิศทางเดียวกัน โดยการเพิ่มขึ้นของรายได้จากภาษีอากรร้อยละ 1 ส่งผลต่อตัวแปรดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.655, 0.574, 0.937, 0.620, และ 0.086 ตามลำดับ ส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลมีความสัมพันธ์กับอัตราการว่างงานในทิศทางเดียวกัน ตัวทวีของการใช้จ่ายรัฐบาลเท่ากับ 1.392 และหนี้สาธารณะรวมมีความสัมพันธ์กับการบริโภคของภาคเอกชนในทิศทางตรงข้าม ตัวทวีของหนี้สาธารณะเท่ากับ 0.368 ดังนั้นการใช้นโยบายการคลังด้านรายจ่ายรัฐบาล ด้านภาษีอากร และด้านหนี้สาธารณะจะช่วยให้อุปสงค์รวมของประเทศเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มกิจกรรมต่างๆในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลง โดยหนี้สาธารณะจะส่งผลต่ออัตราการว่างงานผ่านการใช้จ่ายรัฐบาล เนื่องจากหนี้สาธารณะเป็นรายได้ส่วนหนึ่งของรัฐบาล และมาตรการทางภาษีอากรจะส่งผลให้ดัชนีราคาสินค้าในประเทศเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ นโยบายการคลัง ตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาค ประเทศไทย

* นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ wannapa1506@gmail.com

** อาจารย์ ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ chaiwatnim@yahoo.com

Abstract

This study analyzed the impact of implementation of Thai government fiscal policy on unemployment rate, interest rate and consumer price index of Thailand.

Data use are time series data in quarterly pattern from the 1st quarter of 2002 to the 4th quarter of 2012 covering 44 quarter. The simultaneous equations model are used to estimate with the Three stage least squares (3SLS)

The results of unit root test by Augmented Dickey - Fuller (ADF) found that all the variables used in the study are stationary at the level. According to the results of the impact of fiscal policy on macroeconomic variables, tax revenues have a positive effect to private consumption, private investment, government spending, unemployment rate and consumer price index. Where as, the increase of tax revenues, 1 percent impact on variables such increase of 0.655, 0.574, 0.937, 0.620, and 0.086, respectively. While government spending has a negative effect to unemployment rate. Moreover, the multiplier value of government spending is found to be 1.392. In addition, total public debt has a negative effect to the private consumption and its multiplier value is found to be 0.368. There fore, these finding indicated that the implementation of fiscal policy, comprise of government expense , tax incentives and public debt, will lead to increase an aggregarte demand and economic activities and therby reducing unemployment rate. In face, public debt will effect an unemployment rate through government expense because, it is acrucial part of government revenue while the implementation of tax incentives may lead to higher a domestic price index.

Keywords: Fiscal policy, Macroeconomic variables, Thailand

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีเป้าหมายที่สำคัญคือ มุ่งเสริมสร้างการเจริญเติบโตและรักษาความมีเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีความกินดีอยู่ดี สำหรับแนวคิดการดำเนินเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม กล่าวว่า ให้เอกชนดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเสรี มีกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ สามารถเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ใช้ระบบตลาดเป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรทรัพยากร โดยที่รัฐบาลไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว แต่ในโลกของความเป็นจริงจะต้องมีคนดูแลกฎกติกา บางครั้งกลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ (พรรณีภา ชนสันติ, มปป.) ทำให้เกิดความล้มเหลวในการทำงานของกลไกตลาด เช่นข้อมูลในตลาดไม่มีความสมบูรณ์ เกิดอุปสรรคในการแข่งขันในตลาด หรือการผลิตสินค้าที่ผูกขาดโดยธรรมชาติ ทำให้การแข่งขันไม่เกิดประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงถือเป็นภาคส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการใช้นโยบายทางการคลังและนโยบายการเงิน

ตามแนวคิดของเคนส์เห็นว่านโยบายการคลังจะมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการเงินเนื่องจากนโยบายการคลังจะส่งผลโดยตรงต่อการอัดฉีดเงินเข้าระบบเศรษฐกิจ ผ่านการใช้จ่ายของรัฐบาล (ตามสมการ $Y = C + I + G + X - M$) และจะมีผลมากยิ่งขึ้น หากตัวทวีคูณมีค่ามากเพราะจะทำให้รายได้หรือผลผลิตเพิ่มขึ้นหลายรอบ ซึ่งสามารถนำไปสู่ภาวะจ้างงานเต็มที่ได้ในที่สุด ส่วนนโยบายการเงินนั้นไม่ได้มีผลต่อระดับการใช้จ่ายมวลรวมของระบบเศรษฐกิจโดยตรง เพราะการเพิ่มปริมาณเงินนั้นมีผลต่อการทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง แล้วดอกเบี้ยจะเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านให้เกิดการขยายตัวของการลงทุน ดังนั้นนโยบายทางการคลังจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (พอพันธ์ อุยยานนท์, 2557)

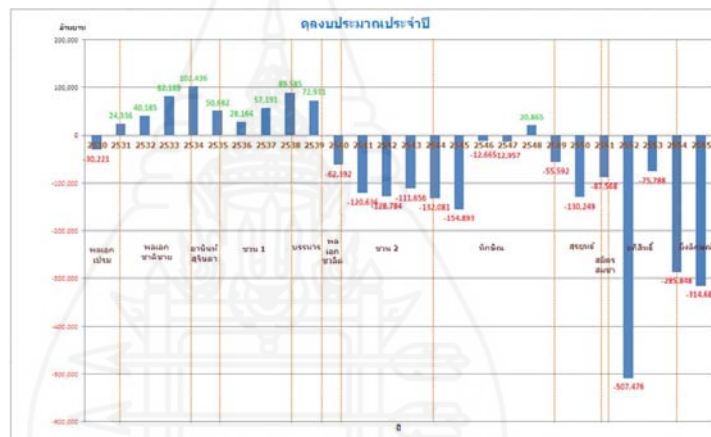
ศาสตราจารย์ R.A. Musgrave มีความคิดเห็นว่านโยบายการคลัง (รายจ่าย ภาษีอากร และหนี้สาธารณะ) ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้ 3 ประการ คือ 1.หน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากร โดยจะจัดสรรทรัพยากรทั้งหมดในประเทศระหว่างรัฐบาลและเอกชน และการจัดสรรสินค้าสาธารณะต่างๆให้เหมาะสมกับประชากรในประเทศ 2.หน้าที่ในการแบ่งการกระจายรายได้และสินทรัพย์ รัฐบาลมีหน้าที่ในการให้บริการสินค้าสาธารณะแก่ประชาชนในราคาที่ทุกคนยอมรับได้ และคอยควบคุมการดำเนินการต่างๆทั้งด้านการผลิตและบริการให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม แนวทางการคลังที่ใช้ เช่น การเก็บภาษีอัตราก้าวหน้าจากผู้มีรายได้สูงนำไปอุดหนุนแก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำ หรือนำไปลงทุนสร้างอาคารสงเคราะห์แก่ผู้มีรายได้ต่ำ หรือเก็บภาษีจากสินค้าที่ผู้บริโภคนิยมบริโภคและนำไปอุดหนุนแก่สินค้าที่ปกติผู้บริโภคน้อยบริโภค 3.หน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพ รัฐบาลจะต้องใช้นโยบายการคลังในการควบคุมดูแลระบบเศรษฐกิจให้ราบรื่นอยู่เสมอ รักษาอัตราการจ้างงานให้อยู่ในระดับสูง รักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้าและบริการให้เหมาะสม และให้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในดุลการค้าและดุลการชำระเงิน (อรัญ ธรรมโน, 2548)

เครื่องมือของนโยบายการคลังทั้งรายจ่าย ภาษีอากร และหนี้สาธารณะจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล เนื่องจากการใช้มาตรการด้านรายจ่ายจะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจได้เร็วกว่าการใช้มาตรการทางด้านภาษีอากร เพราะการใช้จ่ายจะกระทบ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

โดยตรงต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการขยายตัว และจะกระทบต่อการผลิตและการจ้างงานต่อไป

รัฐบาลจึงต้องมีรายได้เพื่อนำมาใช้จ่าย แหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล คือ รายได้จากภาษีอากร ในปี พ.ศ.2556 ประเทศไทยมีรายได้จากภาษีอากรมากกว่าร้อยละ 80 ของรายรับทั้งหมด รองลงมาเป็นเงินกู้ รายได้จากรัฐพาณิชย์ รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ และรายได้อื่นๆ ตามลำดับ (สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557) ซึ่งการจัดเก็บภาษีจะกระทบกับการบริโภคและการลงทุนของเอกชน เนื่องจากการเก็บภาษีเป็นการดึงทรัพยากรจากภาคเอกชนมาสู่รัฐบาล ดังนั้นหากรัฐบาลต้องเพิ่มการจัดเก็บภาษีจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมในการจัดเก็บด้วยเช่นกัน เพราะหากรัฐบาลใช้นโยบายในการจัดเก็บภาษีที่มากเกินไปก็จะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2555)

ภาพที่ 1 ดุลงบประมาณรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ.2530-2555

ที่มา: กาวิณ ศิริประภาณกุล, 2556

หลังวิกฤตเศรษฐกิจปีพ.ศ. 2540 เป็นต้นมารัฐบาลมีการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุลมาตลอด แสดงในภาพที่ 1 นั้นคือรัฐบาลมีการใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่รัฐบาลได้รับ รายได้จากภาษีไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องก่อหนี้สาธารณะ การก่อหนี้สาธารณะของประเทศก็เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และนำเงินไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ การก่อหนี้สาธารณะในประเทศจะมีผลทำให้การบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนลดลง และมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงด้วย ภาวะแนวโน้มหนี้สาธารณะของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะรัฐบาลได้กำหนดเพดานหนี้คงค้างไว้ในอัตราร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมีวินัยทางการคลังของรัฐบาล (อริญ ธรรมโน, 2548)

จะเห็นว่านโยบายการคลังมีบทบาทมากในการพัฒนาประเทศ โดยมีแนวโน้มการขยายตัวขึ้นของการใช้จ่าย การจัดเก็บภาษี และการก่อหนี้สาธารณะ จะมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อระบบเศรษฐกิจ รัฐบาล

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

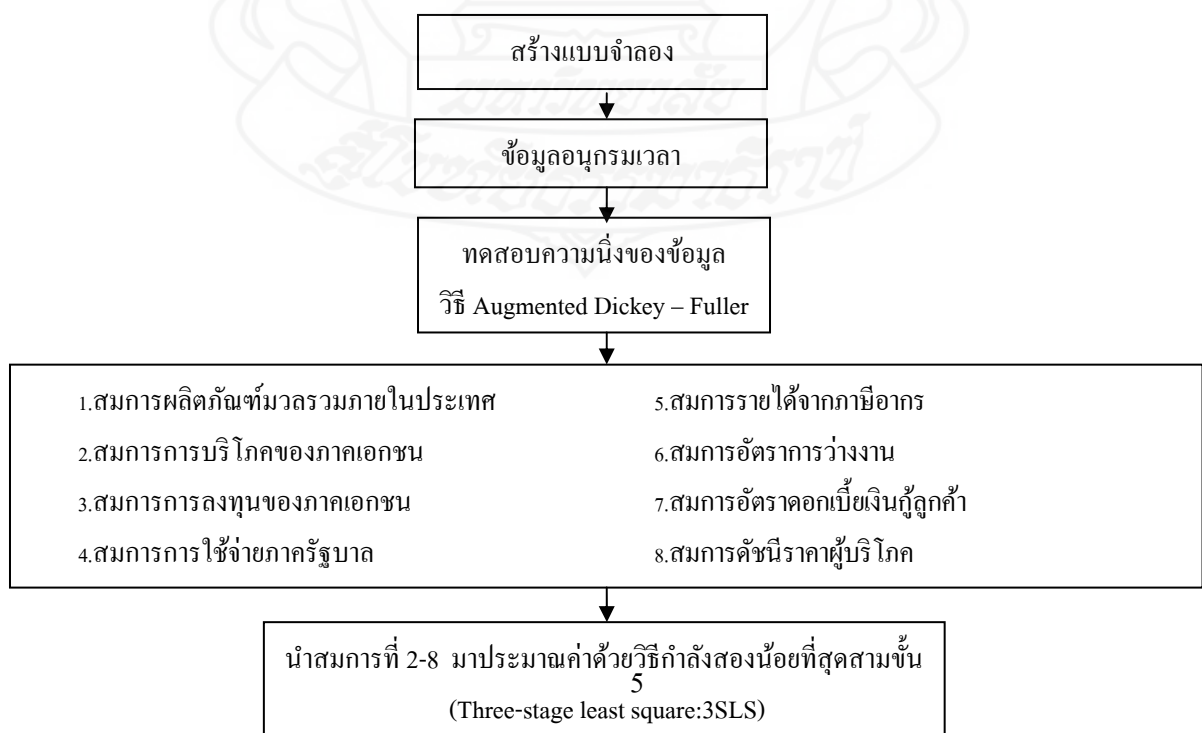
จะต้องพิจารณาการใช้มาตรการทางการคลังทั้ง 3 ด้านให้มีความเหมาะสม ซึ่งการใช้มาตรการทางนโยบายการคลังในการกระตุ้น เศรษฐกิจที่ส่งผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบนั้น จะคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและจะกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจด้วยหรือไม่อย่างไร

จากงานศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการคลังที่ผ่านมา เป็นการศึกษาที่เน้นมาตรการทางนโยบายการคลังเฉพาะด้าน เช่น ด้านรายจ่ายรัฐบาล ด้านรายได้จากภาษีอากร หรือด้านหนี้สาธารณะ อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ย่อมส่งผลให้การบริโภคของเอกชน การลงทุน การใช้จ่ายรัฐบาล รายได้จากภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการว่างงาน และราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย เพื่อให้ทราบว่ามาตรการต่างๆของนโยบายการคลังจะกระทบต่อตัวแปรต่างๆมากน้อยเพียงใด และเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการคลัง ทั้งด้านรายจ่าย ด้านภาษี และด้านหนี้สาธารณะ เพื่อสามารถเลือกใช้มาตรการทางการคลังที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลที่มีต่ออัตราการว่างงาน อัตราดอกเบี้ย และดัชนีราคา
สินค้าผู้บริโภคของประเทศไทย

กรอบแนวคิด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) รายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2545 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2555 รวมทั้งสิ้น 44 ไตรมาส และสร้างสมการตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างสมการขึ้นมาทั้งหมด 8 สมการ ได้แก่ สมการผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ, สมการการบริโภคของภาคเอกชน, สมการการลงทุนของภาคเอกชน, สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล, สมการรายได้จากภาษีอากร, สมการอัตราการว่างงาน, สมการอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี และสมการดัชนีราคาผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดดังนี้

$$GDP_t = C_t + I_t + G_t + X_t - M_t$$

(1)

$$C_t = \beta_0 + \beta_1 GDP_t + \beta_2 r_t + \beta_3 CPI_t + \beta_4 T_t + \beta_5 MS_t + \beta_6 PD_t + \beta_7 C_{t-1} + \varepsilon_t$$

(2)

$$I_t = \delta_0 + \delta_1 GDP_t + \delta_2 G_t + \delta_3 CPI_t + \delta_4 r_t + \delta_5 PD_t + \delta_6 T_t + \varepsilon_t$$

(3)

$$G_t = \phi_0 + \phi_1 GDP_t + \phi_2 PD_t + \phi_3 T_t + \phi_4 N_t + \phi_5 G_{t-1} + \phi_6 G_{t-2} + \varepsilon_t$$

(4)

$$T_t = \gamma_0 + \gamma_1 GDP_t + \gamma_2 CPI_t + \gamma_3 UM_t + \varepsilon_t$$

(5)

$$UM_t = \theta_0 + \theta_1 G_t + \theta_2 CPI_t + \theta_3 I_t + \theta_4 W_t + \theta_5 T_t + \theta_6 N_t + \varepsilon_t$$

(6)

$$r_t = \eta_0 + \eta_1 G_t + \eta_2 I_t + \eta_3 CPI_t + \eta_4 PD_t + \eta_5 MS_t + \eta_6 X_t + \eta_7 M_t + \varepsilon_t$$

(7)

$$CPI_t = \lambda_0 + \lambda_1 G_t + \lambda_2 I_t + \lambda_3 C_t + \lambda_4 PD_t + \lambda_5 T_t + \varepsilon_t$$

(8)

โดยที่	GDP_t	หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
	C_t	หมายถึง การบริโภคของภาคเอกชน ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
	I_t	หมายถึง การลงทุนของภาคเอกชน ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
	G_t	หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาล ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
	T_t	หมายถึง รายได้จากภาษีอากร ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
	UM_t	หมายถึง อัตราการว่างงาน ในช่วงเวลา t
	r_t	หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ในช่วงเวลา t
	CPI_t	หมายถึง ดัชนีราคาผู้บริโภค ในช่วงเวลา t

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

MS_t	หมายถึง ปริมาณเงินตามความหมายกว้างในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
PD_t	หมายถึง หนี้สาธารณะรวม ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
W_t	หมายถึง ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย ในช่วงเวลา t (บาท/เดือน)
N_t	หมายถึง จำนวนประชากร ในช่วงเวลา t (ล้านคน)
X_t	หมายถึง มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
M_t	หมายถึง มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ ในช่วงเวลา t (ล้านบาท)
G_{t-1}	หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 1 ช่วงเวลา (ล้านบาท)
G_{t-2}	หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 2 ช่วงเวลา (ล้านบาท)
C_{t-1}	หมายถึง การบริโภคของภาคเอกชนย้อนหลัง 1 ช่วงเวลา (ล้านบาท)

โดยตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่นำมาศึกษาครั้งนี้มีทั้งสิ้น 14 ตัวแปร ได้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ, การบริโภคของภาคเอกชน, การลงทุนของภาคเอกชน, การใช้จ่ายของภาครัฐบาล, มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ, มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลรายได้จากภาษีอากร เก็บรวบรวมข้อมูลจากกระทรวงการคลัง ข้อมูลหนี้สาธารณะรวม เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภค และปริมาณเงินตามความหมายกว้างเก็บรวบรวมข้อมูลจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund:IMF) และธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี เก็บรวบรวมข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลอัตราการว่างงาน, ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย และจำนวนประชากร เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งจะใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ด้วยวิธีการสองน้อยที่สุดสามขั้น (Three-stage least square:3SLS)

จากระบบสมการเกี่ยวเนื่องที่กำหนดไว้ดังสมการที่ (1)-(8) ข้างต้นจะประกอบด้วยสมการที่เป็นสมการเอกลักษณ์ (Identity equation) อยู่ 1 สมการ คือ สมการผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จะไม่ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ แต่ต้องกำหนดไว้ในระบบสมการด้วยความสมบูรณ์และถูกต้องของระบบสมการ ส่วนสมการที่เหลือ 7 สมการ เป็นสมการที่ต้องประมาณค่าสัมประสิทธิ์ ประกอบด้วยสมการการบริโภคของภาคเอกชน สมการการลงทุนของภาคเอกชน สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล สมการรายได้จากภาษีอากร สมการอัตราว่างงาน สมการอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี และสมการดัชนีราคาผู้บริโภค

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย ต้องทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ใช้ศึกษานั้นเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series data)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

โดยใช้วิธี Augmented Dickey – Fuller (ADF) ซึ่งผลการทดสอบสรุปได้ว่าตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคหนึ่งที่ระดับ Level หรือ I(0)

ผลการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามขั้น (Three-stage least square:3SLS) ของทั้งหมด 7 สมการ คือ สมการการบริโภคของภาคเอกชน, สมการการลงทุนของภาคเอกชน, สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล, สมการรายได้จากภาษีอากร, สมการอัตราการว่างงาน, สมการอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำขึ้นดี และสมการดัชนีราคาผู้บริโภค ได้ผลดังนี้

1. สมการการบริโภคของภาคเอกชน

$$\Delta \ln C_t = 0.036^{***} + 0.167 \Delta \ln GDP_t - 0.229 \Delta \ln r_t - 2.448 \Delta \ln CPI_t^{**} + 0.655 \Delta \ln T_t^{***} \\ + 0.021 \Delta \ln MS_t - 0.368 \Delta \ln PD_t^{*} - 0.989 \Delta \ln C_{t-1}^{***}$$

(9)

$$\text{Chi}^2 = 32.63^{***}$$

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90
** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
*** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (9) โดยมีค่าไคสแควส์คือ 32.36 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร อัตราการเปลี่ยนแปลงหนี้สาธารณะรวม และอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนย้อนหลัง 1 ไตรมาส

อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.448 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การบริโภคของภาคเอกชนลดลงร้อยละ 2.448 ซึ่งตรงตามกฎอุปสงค์ (Law of demand) กล่าวคือความเต็มใจในการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับราคาสินค้าและบริการชนิดเดียวกัน (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2546)

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.655 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การบริโภคของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.655 เนื่องจากการที่รายได้จากภาษีอากรที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงฐานภาษีที่เพิ่มขึ้น ซึ่งฐานภาษีคือรายได้ของประชาชน ดังนั้นเมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มทำให้การใช้จ่ายใช้สอยในการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นด้วย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

อัตราการเปลี่ยนแปลงหนี้สาธารณะรวม จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.368 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากหนี้สาธารณะรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การบริโภคของภาคเอกชนลดลงร้อยละ 0.368 เนื่องจากการกู้เงินจากภาคเอกชนเป็นการลดการบริโภคของภาคเอกชนลงเพราะเอกชนผู้ที่ให้รัฐบาลกู้ยืมเงินต้องขาดรายได้ในการใช้จ่ายใช้สอยไปจำนวนเท่ากับเงินที่รัฐบาลกู้ยืมไป และการกู้จากธนาคารพาณิชย์ก็อาจมีผลต่อการบริโภคของภาคเอกชนด้วยเช่นกัน เพราะธนาคารพาณิชย์อาจมีเงินให้เอกชนกู้ไปใช้จ่ายใช้สอยได้น้อยลง (อรรถธรรมโน, 2548)

อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนย้อนหลัง 1 ไตรมาส จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคเอกชนในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.989 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากการบริโภคของภาคเอกชนย้อนหลัง 1 ไตรมาสเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การบริโภคของภาคเอกชนในไตรมาสปัจจุบันลดลงร้อยละ 0.989 เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนในปัจจุบันได้มองถึงการบริโภคในระยะยาว ดังนั้นเมื่อประชาชนมีรายได้ประจำจากเงินเดือนที่คงที่ เมื่อเขามีการบริโภคในอดีตที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น เขาก็จะลดการบริโภคในปัจจุบันลง เพราะเขามองว่าในอนาคตเขาจะยังคงได้รับรายได้เท่าเดิม เพื่อให้การบริโภคอยู่ภายใต้รายได้ที่เขาได้รับ จึงต้องลดการบริโภคในปัจจุบัน

2. สมการการลงทุนของภาคเอกชน

$$\Delta \ln I_t = 0.020 + 0.136\Delta \ln GDP_t + 0.062\Delta \ln G_t - 1.952\Delta \ln CPI_t^* + 0.898\Delta \ln r_t - 0.307\Delta \ln PD_t + 0.574\Delta \ln T_t^{***}$$

(10)

$$\text{Chi}^2 = 23.25^{***}$$

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

*** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (10) โดยมีค่าไคสแควร์คือ 23.25 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการลงทุนของภาคเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร

อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการลงทุนของภาคเอกชนในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.952 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การลงทุนของภาคเอกชนลดลงร้อยละ 1.952 เนื่องจากดัชนีราคาผู้บริโภคแสดงถึงอัตราเงินเฟ้อในปัจจุบัน หากดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้น นั้นแสดงว่าอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ด้วยในระบบเศรษฐกิจ ในช่วงนี้อัตราดอกเบี้ยก็มักจะสูงขึ้นด้วย เพื่อลดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ ทำให้นักลงทุนมีการลงทุนลดลง

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการลงทุนของภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.574 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การลงทุนของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.574 เนื่องจากการที่รัฐบาลเก็บรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นนั้น แสดงถึงการที่มีฐานภาษีที่เพิ่มขึ้น ซึ่งฐานภาษีก็นำรายได้ของประชาชน ดังนั้นเมื่อประชาชนมีรายได้ในการจับจ่ายเพิ่มขึ้นจึงดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาแข่งขันลงทุนเพิ่มขึ้น

3. สมการการใช้จ่ายรัฐบาล

$$\Delta \ln G_t = 0.054^{**} - 0.468 \Delta \ln GDP_t + 0.014 \Delta \ln PD_t + 0.937 \Delta \ln T_t^{***} - 2.731 \Delta \ln N_t \\ - 1.068 \Delta \ln G_{t-1}^{***} - 0.505 \Delta \ln G_{t-2}^{***} \quad (11)$$

$$\text{Chi}^2 = 89.49^{***}$$

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (11) โดยมีค่าไคสแควร์คือ 89.49 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 1 ไตรมาส และอัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 2 ไตรมาส

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.937 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.937 เนื่องจากรายได้จากภาษีอากรเป็นรายได้หลักของรัฐบาล การที่รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากรายได้ของประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้รัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น ทำให้ความสามารถในการจ่ายเงินของรัฐบาลมีมากขึ้น (นคร ยิ้มศิริวัฒนะ, 2538)

อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 1 และ 2 ไตรมาส มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลไตรมาสปัจจุบันในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.068 และ 0.505 ตามลำดับ หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากการใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 1 และ 2 ไตรมาสเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การใช้จ่ายของรัฐบาลในไตรมาสปัจจุบันลดลงร้อยละ 1.068 และ 0.505 ตามลำดับ เนื่องจากการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นการใช้จ่ายที่ปรับเปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ ในช่วงที่เศรษฐกิจหดตัว รัฐบาลจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ดังนั้นหากการใช้จ่ายของรัฐบาลย้อนหลัง 1 และ 2

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ไตรมาสเพิ่มขึ้น ที่เกิดจากการที่รัฐบาลกระตุ้นเศรษฐกิจ เมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ในภาวะปกติ รัฐบาลก็จะลดการใช้จ่ายลง

4. สมการรายได้จากภาษีอากร

$$\Delta \ln T_t = -0.024 + 0.047\Delta \ln GDP_t + 7.993\Delta \ln CPI_t^{***} + 0.079\Delta \ln UM_t \quad (12)$$

$$\text{Chi}^2 = 25.28^{***}$$

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (12) โดยมีค่าไคสแควส์คือ 25.28 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค

อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 7.993 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.993 นั่นคือเมื่อดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้จากภาษีอากรในส่วนของภาษีทางอ้อม ซึ่งคือภาษีที่เรียกเก็บการผลิต การขาย และการบริโภค เพิ่มขึ้น ทำให้รายได้จากภาษีอากรที่รัฐบาลได้รับเพิ่มขึ้น

5. สมการอัตราการว่างงาน

$$\Delta \ln UM_t = 0.033 - 1.392\Delta \ln G_t^{***} - 6.737\Delta \ln CPI_t - 1.121\Delta \ln I_t + 0.749\Delta \ln W_t \\ + 2.620\Delta \ln T_t^{***} - 10.948\Delta \ln N_t \quad (13)$$

$$\text{Chi}^2 = 24.26^{***}$$

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (13) โดยมีค่าไคสแควส์คือ 24.26 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงอัตราการว่างงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาล และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร

อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาล จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงอัตราการว่างงาน ในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.392 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากการใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลงร้อยละ 1.392 เนื่องจากการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายมวลรวม (Aggregate Demand: AD) หากมีการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายจะมีผล

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ต่อรายได้ประชาชาติ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2555) ดังนั้นการใช้จ่ายภาครัฐจึงเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมีการบริโภค การลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลง

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงอัตราการว่างงาน ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.620 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.620 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักเคนส์ เรื่องดุลยภาพในตลาดผลผลิตนั้นคือเมื่อรัฐบาลมีรายได้จากภาษีเพิ่มขึ้น เสมือนรัฐบาลได้ดึงเงินในระบบเศรษฐกิจจากประชาชนและภาคเอกชนไปมากขึ้น ทำให้ประชาชนและภาคเอกชนมีเงินในการใช้จ่ายและลงทุนลดลง มีผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2555)

6. สมการอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำขึ้นดี

$$\Delta \ln r_t = -0.015 + 0.0635 \Delta \ln G_t - 0.1795 \Delta \ln I_t + 1.027 \Delta \ln CPI_t - 0.020 \Delta \ln PD_t \\ + 0.398 \Delta \ln MS_t - 0.029 \Delta \ln X_t + 0.236 \Delta \ln M_t$$

(14)

$$\text{Chi}^2 = 7.78$$

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (14) โดยมีค่าไคสแควร์คือ 7.78 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระไม่สามารถอธิบายตัวแปรตาม และเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัวในสมการ พบว่าตัวแปรอิสระไม่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ เนื่องจากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. สมการดัชนีราคาผู้บริโภค

$$\Delta \ln CPI_t = 0.002 + 0.037 \Delta \ln G_t - 0.008 \Delta \ln I_t + 0.091 \Delta \ln C_t - 0.0154 \Delta \ln PD_t \\ + 0.086 \Delta \ln T_t^{**}$$

(15)

$$\text{Chi}^2 = 20.32^{***}$$

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลจากการประมาณค่าโดยการนำสมการเกี่ยวเนื่องมาประมาณพร้อมกันทั้งระบบโดยวิธี 3SLS จะได้ผลดังสมการที่ (15) โดยมีค่าไคสแควร์คือ 20.32 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภคในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.086 หมายความว่าเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่แล้ว หากรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.086 เนื่องจากการที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

รายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้น แสดงถึงฐานภาษีนั้นคือรายได้ของประชาชนในประเทศเพิ่มขึ้น เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นความต้องการใช้จ่ายใช้สอยก็เพิ่มขึ้น เมื่อมีความต้องการสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นตาม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาค โดยเครื่องมือของนโยบายการคลังที่ใช้วิเคราะห์ครั้งนี้มี 3 ด้าน คือ ด้านภาษี ด้านรายจ่าย และหนี้สาธารณะ ผลการวิเคราะห์ทั้งสามด้านเป็นดังนี้

ด้านภาษีอากร คือ ปัจจัยรายได้จากภาษีอากรของรัฐบาลมีผลทางบวกต่อการบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนของภาคเอกชน การใช้จ่ายของรัฐบาล อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งทิศทางของผลกระทบที่มีต่อการบริโภคของภาคเอกชนไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภค โดยฟังก์ชันการบริโภค โดยที่ Y_d คือรายได้พึงใช้จ่าย เป็นรายได้ที่หักด้วยภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ซึ่งจะแปรผันตรงกับระดับการบริโภคของเอกชน หากรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและอัตราภาษีส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้รายได้พึงใช้จ่ายลดลง การบริโภคของเอกชนลดลงด้วย ดังนั้นภาษีจึงแปรผกผันกับการบริโภคของภาคเอกชน (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2555) ไว้ เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นรายได้จากภาษีอากร ไม่ใช่อัตราภาษีอากร จึงทำให้ผลการศึกษาไม่ถูกต้องตามทฤษฎี ดังนั้นการที่รายได้จากภาษีที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงฐานภาษีที่เพิ่มขึ้น ซึ่งฐานภาษีคือรายได้ของประชาชน ดังนั้นเมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มทำให้การใช้จ่ายใช้สอยในการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นด้วย และยังดึงดูดให้ภาคเอกชนเข้ามาแข่งขันการลงทุนเพิ่มขึ้น ทำให้การลงทุนเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้จากภาษีอากรของรัฐบาลคือ ดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งดัชนีราคาผู้บริโภคนั้นชี้ให้เห็นถึงอัตราเงินเฟ้อเมื่อเกิดเงินเฟ้อขึ้นนั้นหมายความว่ารัฐบาลจะมีรายได้จากภาษีอากรทั้งรายได้จากภาษีเงินได้ ภาษีกำไร ภาษีอื่นๆ เพิ่มขึ้นนั่นเอง เมื่อรัฐบาลมีรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้การใช้จ่ายของรัฐบาล อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ด้านรายจ่าย คือการใช้จ่ายของรัฐบาลมีผลทางลบกับอัตราการว่างงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักเคนส์ ที่ให้ความสำคัญในด้านอุปสงค์รวม ซึ่งเชื่อว่าการใช้จ่ายของรัฐบาลผ่านนโยบายต่างๆ จะช่วยให้อุปสงค์รวมของประเทศเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มกิจกรรมต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลง ซึ่งการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นการใช้จ่ายที่มีการปรับตัวตามสภาพเศรษฐกิจ ในช่วงที่เศรษฐกิจหดตัว รัฐบาลจะมีการเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการขยายตัว ทั้งรายจ่ายในการใช้จ่ายใช้สอยซื้อสินค้าหรือรายจ่ายในด้านการลงทุนของภาครัฐ ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดการขยายตัว แต่ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวรัฐบาลก็จะลดการใช้จ่ายลง ดังนั้นการใช้จ่ายของรัฐบาลในการซื้อสินค้าและบริการเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ภาคเอกชนมีการลงทุนเพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงาน แต่หากรัฐบาลมีการใช้จ่ายด้านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ส่งผลให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงานภายในประเทศด้วย

ด้านหนี้สาธารณะ คือหนี้สาธารณะรวมผลทางลบกับการบริโภคของภาคเอกชน ซึ่งตรงกับงานของพัฒนาดี ไสละสูต(2555) ได้ศึกษาผลของหนี้สาธารณะที่มีต่อการบริโภคของภาคเอกชน กล่าวว่าการกู้หนี้สาธารณะของรัฐบาลคือการยืมเงินของประชาชนในประเทศเพื่อมาใช้จ่ายต่างๆ จึงถือเป็นการดึงเอาทรัพยากร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ส่วนหนึ่งจากประชาชนมาใช้จ่าย ทำให้รัฐบาลมีเงินใช้จ่ายในโครงการต่างๆเพิ่มขึ้น โดยใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อทำให้เกิดการจ้างงาน รัฐบาลจึงต้องมีการก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น เนื่องจากหนี้สาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของการใช้จ่ายรัฐบาล ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้ในการใช้จ่ายลดลงเท่ากับจำนวนเงินที่รัฐบาลกู้ไป และจะส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าเครื่องมือทางด้านภาษีอากรเป็นทั้งตัวกระตุ้นและยับยั้งการดำเนินกิจกรรมต่างๆในระบบเศรษฐกิจ ทั้งการบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนของภาคเอกชน การใช้จ่ายของรัฐบาล อัตราการว่างงาน และราคาสินค้า แสดงให้เห็นว่าการใช้นโยบายด้านภาษีอากรของประเทศมีความอ่อนไหวมาก ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีจะมีผลมากต่อเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรมีการเก็บภาษีในอัตราที่เหมาะสม ถึงแม้รายได้จากภาษีอากรจะเป็นรายได้หลักของรัฐบาลเพื่อนำมาใช้จ่าย หากรัฐบาลต้องการรายได้เพิ่มขึ้น รัฐบาลควรเน้นวิธีการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม มากกว่าการจะเพิ่มอัตราภาษี
2. จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านรายจ่ายของรัฐบาลจะมีผลกระทบโดยตรงต่ออัตราการว่างงานในประเทศ ดังนั้นหากรัฐบาลต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่าย จึงควรใช้จ่ายผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า เพื่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศ เมื่อประชาชนมีรายได้จึงนำมาใช้จ่าย ลงทุน เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการบริโภคและการลงทุน อีกทั้งการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลยังทำให้เกิดผลในระยะยาวต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วย
3. จากการศึกษาพบว่า การใช้นโยบายการคลังด้านหนี้สาธารณะจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริโภคของภาคเอกชน ทำให้ประชาชนมีการบริโภคลดลง เนื่องจากการก่อหนี้สาธารณะในประเทศเป็นการดึงเอาทรัพยากรส่วนหนึ่งมาจากประชาชน โดยการใช้นโยบายด้านหนี้สาธารณะของรัฐบาลเป็นส่วนหนึ่งในการหารายได้เพื่อนำมากระตุ้นระบบเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายของรัฐบาล แต่จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามีมาตรการอื่นที่กระตุ้นเศรษฐกิจได้ดีกว่าการใช้จ่ายรัฐบาลคือมาตรการด้านภาษีอากร ดังนั้นรัฐบาลจึงควรวางแผนการใช้นโยบายหนี้สาธารณะให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และทำการวางแผนการใช้จ่ายในโครงการต่างๆอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดการก่อหนี้สาธารณะที่สูงเกินไป

เอกสารอ้างอิง

- นคร ยิ้มศิริวัฒนะ. (2538). การคลังสาธารณะ. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การคลัง คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ เสวदनันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. (2546). หลักเศรษฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

- พรรณา ชนสันติ. (ม.ป.ป.). ทิศทางเศรษฐกิจและแนวโน้มด้านการเงินการคลังของประเทศ . ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 57 จาก iad.dopa.go.th/subject/mm.doc.
- พอพันธ์ อูยานนท์. (ม.ป.ป.). แนวคิดนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 57 จาก <http://www.stou.ac.th/Schools/Sec/Services/e-Learning2/02-02.html>.
- พัฒนาดี ไสละสูต. (2555). ผลของหนี้สาธารณะที่มีต่อการบริโภคของภาคเอกชน (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ภาวิน ศิริประภาณุกุล. (2556). บทวิเคราะห์กฎหมายส่งเสริมวินัยการเงินการคลัง . จาก thailawwatch.org/wp.../07/TLW_fiscaldiscipline.pdf. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 57
- วันรักษ์ มิ่งมณีนานิน . (2555). หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานประมาณ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2557). งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557. ค้นเมื่อ 3 มีนาคม 57 จาก <http://www.bb.go.th/documents/manual/inBrief57final.PDF>.
- อรัญ ธรรมโน . (2548). ความรู้ทั่วไปทางการคลัง ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.